

Szerző: *Földi*
 Cím: *Ujpest beszél a multról, arról, ami már újjászületett s arról, ami most épül*
 Forrás: *Világosság*

Hely: *[redacted]*
 Idő: *"1950"*
 Személy: *[redacted]*
 Helyszám: *[redacted]*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Székesfehérvári házi nyomda 1927 — 1695

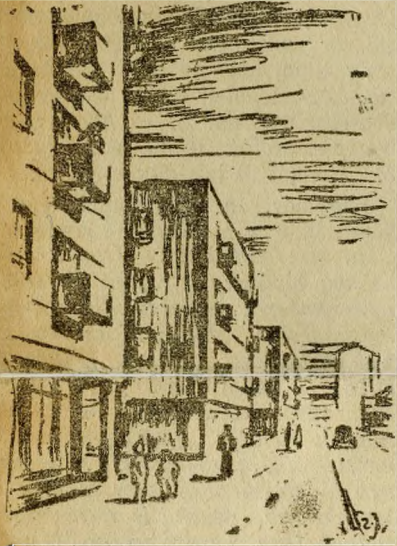
Ujpest beszél a multról, arról, ami már újjászületett s arról, ami most épül

Több mint negyven éve annak, hogy Ady Endre leírta ezeket a kemény költői szavakat:

.....Csitt, most valahol, tán Ujpesten
 Húszesztendős legénynek vackán
 Álmodik a nyomor."

A költő szavai a valóságot hirdették, nemcsak negyven, húsz, hanem még jó öt évvel ezelőtt is. Most 1950 márciusának végén járunk, a tavasz beköszöntött Ujpestre, a főváros IV. kerületébe is. Melegen süt már a kora délutáni nap, a tereken gyerekek játszadoznak, visítva-nevetve hancuroznak, a padokon öregek üldögélnék. A gyárakból most tudnak ki az utcára a délelőtti műszak munkásai, vidáman beszélgetnek, az asszonyok közül sokan az üzletekbe sietnek vásárolni.

Megyeri-út, Kilián György állami iparostanulóotthon. Hatalmas, új épület, alig fél éve készült. Most sokan nincsenek itthon a fiúk közül, dolgoznak munkahelyükön, az Egyesült Izzóban, az Orionban, a Ganz hajóban, a

MAVAG-ban. Néhányan az erkélyen napoznak, mások tanulnak a tiszta, szépen berendezett szobákban. Két fiú éppen mosakszik a csempés, modern fürdőszobában.

Bordás Antal az ágya mellett ül. Húsz éves. Vácrátótról jött fel Budapestre, az Egyesült Izzóban tanulja a géplakatos szakmát. Fekete hajú, barnabőrű fiú. Gyorsan szakmájára tereli a szót, legszívesebben erről beszél. Jó szakma, szereti, máris. Hat évvel ezelőtt még cseléd volt az uraknál, szüleiivel együtt. Aztán földet kaptak, legutóbb már termelőszövetkezeti csoportban dolgozott, innen került a fővárosba. Itt mindene megvan, tanulhat, szórakozhat.

— Nagyon megváltozott az életem az öt év alatt — mondja. — Új lett minden. Mert hogy milyen volt a régi „élet” — megnyomja ezt a szót —, a cselédek élete, azt hiszem, felelősen részletezni.

Nagyon megváltozott az élet. Ujpesten is, ahol valaha — az ország területének túlnyomó többségéhez hasonlóan — „álmodott a nyomor.” Hol van már például a Chinoin mögötti nyomortelep, ahol fából készült, kátránylemezzel fedett viskókban laktak a családok és még ezek voltak a telep „előkelői”, mert sokan ennél is rosszabb, összeeszkábált kalyibákban „éltek...” Az ittlakókat elhelyezték rendezettségben, a kerület különböző házaiban.

A kilencéves Tóth Pistivel a Szent László-téri új élmunkásházánál találkozom. Ő a Vécsey utcában lakik, a HPS-ben dolgozó anyjával. Arra még emlékszik, hogy régen a Chinoin mögött laktak, de hogy milyen volt, azt már elfelejtette. Idejár játszani az élmunkásházak gyermekeihez. Valóságos gyermekparadicsom fejlődik ki itt délutánonként, az ablakokból, az erkélyekről, mindenhol gyerekek integetnek, repül a labda, csatakiáltások kisérik.

Ellátogatok az egyik KÖZERT-húszékbe is, a 13-as áruháza. Itt többnyire az Egyesült Izzó és a Brown-Boveri munkásai vásárolnak. Egy asszony éppen 7.55 forintot fizet húsert, aztán megmondolja magát és még oldalt is kér. Az ősszel még 120.000 forint volt ebben a fiókban a havi forgalom, azóta csökkentek a hús- és

zsírarak, mégis a márciusi forgalom jóval a 200.000 forintot jelöl: már 25-én elérték a 210.000 forintot. Egy átlagos hétköznapi forgalma 7000 forint körül mozog, szombaton eléri a 16.000 forintot is. Olyan minőségi hentesárakkal ismerkednek az újpestiek, amelyeket azelőtt csak akkor láttak, ha néha véletlenül a „belvárosba” tévedtek.

A Bajcsy-Zsilinszky Endre-úton új JATEKERT-fiók. Karácsony előtt nyitották, olesó árukat hoztak és meglepődtek, amikor a dolgozók a drágább, jobb minőségű cikkeket kezdték keresni, a finomabb gyermekkoscsikat, a nagy macskákat, a társasjátékokat. Utána kellett rendelni és most néhány napja evészközüket is hozattak, mert sokan keresték ezt az üzletben. Legtöbbnyire fiatal házasulók...

A gyárak is sok mindent kaptak az elmúlt öt év alatt. Nemcsak gépeket, hanem gyermekotthonokat, kultúrtermeket is — különösen ragyogó a HPS kultúrháza. Akármelyik újpestivel beszélünk, mind azt mondja, hogy összehasonlíthatatlanul jobb lett az élet. Természetesen még nincs minden rendben. Sok a tennivaló még. Például rendezni kell a Váci-út közlekedését — számosan járnak be a főváros más részeibe dolgozni és nagyon nehézkesnek találják a Váci-úton a reggeli és esti utazást. Ujpesten nincs még mi-

denült elég KÖZERT-fiók — ez és sok más feladat még mind előttünk áll.

A Szovjet Hősi Emlékmű és a Párt-ház közel van egymáshoz Ujpesten. S aki a sok-sok újat látja, nem feledkehet meg arról, hogy ezek minden újat az alapjai: az, hogy szovjet hősök hullátlák véréket a mi jobb életünkért és az, hogy a Pártnak, népi demokráciának szívének erei, a pártszervezetek megjelentek mindenütt a gyárakban és házakban.

Ujpesten, illetve most már a főváros IV. kerületében nem álmodik többet a nyomor a vackokon. Nincsenek is „vackok” már. Álmodozásról természetesen ma is lehet beszélni, arról álmodnak itt, hogy még szebb, gazdagabb lesz a kerület, még szebb, még jobb lesz az élet az elkövetkező öt évben, mint az elmúlt öt év alatt, itt is és az egész országban. S mert a gyárakban folyik az öt éves terv végrehajtása, a Duna NY-ben egyre több és jobb cipő, a HPS-ben egyre több és jobb szövet, az Orionban egyre több és jobb rádió születik és erősíti hazánkat — valóságot álmodnak.

(Földi)